

Muğla'daki İbadethanelerle İlgili 1925 Yılında Yapılan Envanter Çalışması Mehmet TEMEL¹

Öz

Araştırma Makalesi

Milli Mücadele'nin ardından Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla birlikte ilga edilen Osmanlı kurumlarının yerine yeni devletin kuruluş felsefesine uygun olarak yeni kurumlar oluşturulmuş ve yapılanmalara gidilmiştir. Osmanlı Devleti'nde din hizmetlerinin yürütülmesinden de sorumlu olan Şeriyye ve Evkaf Vekâleti'nin yerine İslam dininin inançlar ve ibadetlerle ilgili bütün hükümlerinin ve işlerinin yürütülmesi ve dini kurumların yönetimi için Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur. Başkanlık, kuruluşunun hemen ardından taşradaki görev kadrolarını gözden geçirmiş, envanter çalışmaları yaptırmış, din hizmetlerinin yürütülmesini koordine etmiştir. Bu kapsamda Muğla Müftülüğünden de kaza merkeziyle köylerdeki din görevlileri ve ibadethanelerle ilgili ayrıntılı bir envanter çalışması yapılmasını istemiştir. Müftülük 1925 yılında camiler ve mescitlerdeki görevler ve görevliler, camilerin ebat, ibadete açık olup olmama ve mimari durumları, camilerdeki görevlere tahsis edilen menkul ve gayrimenkul kaynaklarla ilgili ayrıntılı bir defter hazırlayıp göndermiştir. Diyanetin ölçütlerine uygun olarak Muğla Müftülüğü tarafından yapılan değerlendirmelerde Muğla merkezindeki Şeyh Bedrettin, Elvan Bey ve Kurşunlu camileri 1. sınıf, Pazar, Kurbanzade ve Saburhane camileri 2. sınıf, diğer tüm camiler de 3. sınıf olarak tescil edilmiştir. Cami ve mescitlerdeki görevlere tahsis edilen gelir kaynakları da nakit para, kahvehane, tarla, üzüm bağı, palamutluk, zeytin ağacı ve dükkândan oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Diyanet İşleri Başkanlığı, Cami, Mescit, Muğla Müftülüğü, İmam-Hatip

Inventory Study of the Places of Worship in Muğla in 1925

Abstract

Research Paper

After the War of Independence, with the establishment of the Republic of Turkey, instead of the Ottoman institutions, which were abolished, new institutions were created or the old ones were restructured in accordance with the founding philosophy of the new state. The Şeriyye and Evkaf Ministry, which was responsible for the administration of religious services in the Ottoman Empire, was replaced by the Presidency of Religious Affairs to handle all matters and affairs related to the beliefs and practices of Islam, as well as the management of religious institutions. After its establishment, the Presidency reviewed the personnel in the provincial offices, conducted inventory studies and coordinated the execution of religious services. In this context, the Presidency requested a detailed inventory study from the Muğla Provincial Directorate of Religious Affairs regarding the religious officials in the central district and villages and places of worship. The Directorate of Religious Affairs prepared and sent a detailed register in 1925 regarding the duties and officials in mosques and masjids, the architectural conditions of the mosques, whether they were open for worship and the movable and immovable resources allocated for religious duties to be served in mosques. According to the criteria set by the Presidency of Religious Affairs, the evaluations conducted by the Muğla Provincial Directorate of Religious Affairs classified the mosques in Muğla city centre. And according to this classification, Şeyh Bedrettin, Elvan Bey and Kurşunlu mosques were classified as first-class, Pazar, Kurbanzade and Saburhane mosques as second-class and all

¹Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, mtemel@mu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9577-8872.

the other mosques as third-class. The revenue sources allocated to the duties in mosques and masjids included cash, coffeehouse, fields, vineyards, nut groves, olive trees and shops.

Keywords: Presidency of Religious Affairs, Mosque, Masjüd, Mufti Office, Imam-Hatip

Makale Bilgileri / Article Info

Alındığı Tarih / Received 03.08.2023

Kabul Tarihi / Accepted 18.08.2023

1. Giriş

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasının ardından Atatürk önderliğinde yürütölen Milli Mücadele ile Türkiye Cumhuriyeti devleti kurulmuştur. Yeni kurulan devletin sonsuza kadar tam bağımsız ve bağılantısız olarak yaşamasını sağlamak amacıyla hemen siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik inkılaplara girişilmiştir. Aklın ve bilimin rehberliğinde sürdürölmeye çalışılan inkılapların yanı sıra Osmanlıdan devralınan kurum ve kuruluşlarla ilgili ayrıntılı incelemeler yapılarak yeni Türk devletinin kurumlarının işleyişine katkı sağlayamayacağı düşünölenlerin tümü tasfiye edilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde din hizmetlerinin yürütölmelerinden de sorumlu olan Şeriyye ve Evkaf Vekâleti'nin 429 sayılı yasa ile kaldırılması da bu gelişmelerden biridir. Bu kurumun yerine aynı yasa ile İslam dininin inançlar ve ibadetlerle ilgili bütün hükümlerinin ve işlerinin yürütölmeleri ve dini kurumların yönetimi için başkentte Diyanet İşleri Başkanlığı kurulmuştur². Bu yasanın kabul edilmesinden sonra Vekâlet bünyesindeki bazı kalem, birim ve görevler lağvedilmiş, bazıları da Diyanet İşleri Başkanlığı'na devredilmiştir (BCA, 30.10/26.149.9; Temel 2010: 15-16).

Örgütlenme çalışmalarını, 31 Mart 1924 tarihinde başkanlığa atanan Rifat Efendi'nin (Börekçi) başkanlığında hızla sürdüren Başkanlık, 429 ve 430 sayılı yasalar gereği taşradaki görev kadrolarını gözden geçirmiş, envanter çalışmaları yaptırmış, din hizmetlerinin yürütölmelerini koordine etmiştir (Temel: 27). Müftölüklerden, unvanı vaize dönüştürölen ilmiye medresesi müderrislerinden birimlerinde bulunup bulunmadığının bildirilmesini, hademesi evkâftan maaş alan cami ve mescitlerin mevcut eşyalarıyla ilgili defterlerle ilçe ve köylerdeki cami ve mescitlerde görevli imam, hatip, müezzin, kayyum, ferraş ve hademe mevcudunu, hizmet sürelerini, yaşlarını, maaş ve derece durumlarını gösteren defterlerin hazırlanıp gönderilmesini istemiştir (BCA, 51/2.12; BCA, 51/2.1.37).

² 429 sayılı yasa metni için bkz. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc002/kanuntbmmc002/kanuntbmmc00200429.pdf. Erişim tarihi. 26.07.2023.

2. Muğla Müftülüğünün Personelle İlgili Hazırladığı Defter

Başkanlığın, müftülüklerden ibadethaneler ve görevlileriyle ilgili bilgiler talep eden yazısı üzerine Muğla Valiliği de müftülüğe 9 Eylül 1925 tarih ve 3488/314 sayılı bir yazı göndererek köy imamlarıyla köy derneklerinin seçimlerinin köy kanununun 9. faslının 83. maddesi gereğince müftülerin buyrultusuyla yapılacağını belirterek mevcut imamların yeniden buyrultu almak zorunda olduklarını bildirmiştir³. Ayrıca kaza merkezi ve nahiyelere bağlı tüm köylerdeki mevcut imamlara müftülük tarafından buyrultu verilmemiş ise hangi köylere ait olduklarının anlaşılması için buyrultu verilmiş olan tüm hatip ve imamların isimlerini bildiren bir defterin valiliğe gönderilmesini istemiştir (BCA, 051.48/13.11.42)

Müftülük tarafından yapılan çalışmalar sonunda Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesinden maaş almakta olan vaizler, dersiamlar, müstahfazîn-i ilmiye, cami imamları ve hatipleri, müftülük tarafından verilen vesika ile nasihate izinli vaizler, başkanlık tarafından tayin olunan müderrisler, mürasele-i şeriyye mezun bulunan cami imamı ve hatipleri, fetva dairesinde isimleri kayıtlı olmayıp evkaf dairesinden alınan bilgiler üzerine cami imamı ve hatibi oldukları anlaşılan tüm personel tespit edilerek deftere kaydedilmiş ve valiliğe gönderilmiştir. Hazırlanan defter şu şekildedir:

Tablo 1: Vaiz, Müderris, Müstahfazîn-i İlmiye, Dersiam, İmam ve Hatiplerle İlgili Cetvel (BCA, 51.48/13.114.43; BCA, 51.48/13.114.5).

Diyanet İşleri Reisliği Bütçesinden Maaş Almakta Olan Vaizler			
1	Akşehirli Mehmet Hilmi Efendi		4 kişi
2	Tüccarzâde Halilibrahim Efendi		
3	Hacı Abdurrahim Efendizade Ethem		
4	Hacı Salih Zühdü		
Bu Konudaki Nizamnameye Uygun Olarak Müftülük Tarafından Verilen Vesika İle Nasihate İzinli Vaizler			
1	Ula'da Kanatzade Mehmet Ali Efendi		3 kişi
2	Ula'da Bekir Efendizade Osman Efendi		

³ 1928 yılında çıkarılan nizamname ile imam ve hatiplerin özlük haklarının yanı sıra seçim, atama, disiplin gibi işlemleriyle ilgili yetki encümenine, encümenin kararlarını onama yetkisi Diyanet İşleri Başkanına verilmiştir (Buyrukçu 1995: 41).

3	Yerkesik’de Hacı İsmail Efendi			
Diyanet İşleri Reisliği Bütçesinden Maaş Almakta Olan Müstahfazın-i ilmiye				
1	Müftü-i Esbak Hacı Mehmet Efendi		2 kişi	
2	Pisi Karyesinde Hafız Mehmet Efendi			
Diyanet İşleri Reisliği tarafından Tayin Olunan Müderrisler				
1	Müftü-i Esbak Hacı Mehmet Efendi Mahdumu Süreyya Efendi		1 kişi	
Diyanet İşleri Reisliği Bütçesinden Maaş Almakta Bulunan Dersiamlar				
1	Ahî köylü Yakup Celal Efendi Maaşını İstanbul Defterdarlığından almakta olduğu kendi ifadesinden anlaşılmaktadır.		1 kişi	
1	Saburhane Camii imamı			Hafız Avni Efendi
2	Saburhane Camii hatibi			Alaşehirli Necati Efendi
3	Zorbazzade Camii hatibi			Türüdi Oğlu İbrahim Efendi
4	Hatice Hatun Camii hatibi			Hafız Recep Efendi
5	Hacı Hüseyin ve Hacı Muhsin Mescidi imamı			Hafız Mustafa Efendi
6	Yamalı Camii hatibi			Hacı Mehmet Efendizade Sadettin Efendi
7	Elmalı Camii hatibi			Kabaklıoğlu Muhsin Efendi
8	Muratlar’da cami hatibi			Mantarzade Fehmi Efendi
9	Yenice’de cami hatibi			Molla Mehmet Oğlu Ali Efendi
10	Katrançı’da cami hatibi			Hacı Mehmet Oğlu Hüseyin Efendi
11	Ahîköy’de Camii hatibi			Hacı Bekir Oğlu Mehmet Ali Efendi
12	Bellibol’da cami imamı			Mehmet Oğlu Murat Efendi
13	Nebi’de cami imamı			Molla Ömer Oğlu Yusuf
14	Kozağaç’ta cami imamı			Molla Mehmet Oğlu Vahit Efendi

15	Pisi Karyesinde Hacı Hüseyin Camii İmamı	Hafız Mehmet Efendi
16	Güre'de cami hatibi	İbrahim Oğlu Mehmet Efendi
17	Gevenes'te Hacı Mehmet Camii hatibi	Mehmet Oğlu Molla Mehmet Efendi
18	Pisi'de Hoca Camii hatibi	Molla Mustafa Efendi
19	Denizovası'nda cami hatibi	Halil Çavuş Oğlu Emin Efendi
20	Ula'da Müftüler Mescidi imamı	Hafız Bekir Efendi
21	Ula'da Tekkeönü Mescidi imamı	Türkoğlu Mehmet Efendi
22	Yerkesik'te Kabasakal Camii hatibi	Hafız Ahmet Efendi
23	Belenye'de Eski Camii hatibi	Kurtoğlu Mustafa Efendi
24	Kuzluk'ta Zağra Camii hatibi	Maksud Oğlu Kamil Efendi
25	Leyne'de İlyas Bey Camii imamı ve hatibi	Musa Kazım Efendi
26	Nebiler Karyesinde cami hatibi	Abdullah Oğlu Molla Mehmet Efendi
27	Cazgırlar Dere Karyesinde cami hatibi	Molla Mehmet Oğlu Molla Ömer Efendi
28	Kesre Karyesinde cami hatibi	Molla Ömer Oğlu Molla Tahir Efendi
29	Gölcük Karyesinde cami hatibi	Hacı Hasan Efendi Oğlu Mehmet Efendi
30	Kıran Karyesinde Hüseyin Camii hatibi	Hasan Oğlu Mehmet Efendi
31	Kavaklıdere Karyesinde Çarşı Camii hatibi	Tütüncü Ahmet Oğullarından Hüseyin Efendi
32	Bellibol Karyesinde cami hatibi	Hacı Mustafa Efendi Oğlu Sadettin Efendi
33	Madran Karyesinde cami hatibi	Abbas Oğlu Molla Hüseyin Efendi
34	Hisarardı Karyesinde cami hatibi	Kara Ahmet Oğlu Mehmet Efendi
35	Hacı Bayramlar Karyesinde cami hatibi	Molla İsmail Oğlu Molla Abdullah Efendi
36	Kafaca Kaplancık Karyesinde cami hatibi	Molla Yusuf Efendi
37	Mesken Karyesinde Hacı Hüseyin Camii hatibi	Baloğullarından Mehmet Efendi
38	Şeref Karyesinde Alaşar Camii hatibi	Kara Ahmet Oğlu Mehmet Emin Efendi
39	Kuyucak Karyesinde cami hatibi	
39 kişidir		
Diyanet İşleri Reisliği Bütçesinden Maaş Almakta Bulunan Cami İmamı ve Hatipleri		
1	Elvan Bey Camii imamı	Mehmet Hilmi Efendi
2	Elvan Bey Camii hatip vekili	Mehmet Tayyar Efendi

3	Kurşunlu Camii imamı	Şerif Efendi
4	Kurşunlu Camii hatibi	Nevres Efendi
5	Şeyh Camii hatibi	Hafız Behçet Efendi
6	Eskihisar'da Şaban Ağa Camii imamı	Mehmet Emin Efendi
7	Eskihisar'da Şaban Ağa Camii hatibi	Hüseyin Efendi
8	Bozöyük'de Siyami Bey Camii imam ve hatibi	Hacı Süleyman Efendi
9	Gıbye'de Bahri Bey Camii imamı	Mustafa Fehmi Efendi
10	Gıbye'de Bahri Bey Camii hatibi	Mustafa Hilmi Efendi
10 kişidir		
Fetva Dairesinde İsimleri Kayıtlı Olmayıp Evkaf Dairesinden Alınan Bilgiler Üzerine Cami İmamı ve Hatibi Oldukları Anlaşılanlar		
1	Şahidi Camii imamı ve hatibi	Hacı Süleyman Efendi
2	Kurbanzade Camii imamı	Hafız Süleyman Efendi
3	Kurbanzade Camii hatibi	Hacı Mehmet Efendi
4	Sekibaşı camii hatibi	Abdurrahim Efendizade Mehmet Efendi
5	Dibektaş Mescidi imamı	Ali Efendi Oğlu Hafız Osman Efendi
6	Debbağhane Mescidi imamı	Kökçüzade Fahri Efendi
7	Bali Hoca Mescidi imamı	Hacı Ömer Hafız Oğlu Hamdi Efendi
8	Keramettin Mescidi imamı	Derelizade Tahir Efendi
9	Hatice Hatun Camii imamı	Hafız Süleyman Efendi
10	Selinzade Camii hatibi	Hacı Naipzade Hafız Ahmet Efendi
11	Baş Oturak Camii hatibi	Abdurrahim Efendi
12	Tozlukahve Camii hatibi	Hacı Hamdizade Mehmet Efendi
13	Ayvalkahve Camii hatibi	Hafız Hamdi Efendi
14	Kâhya Oturağı Camii hatibi	Hatipzade hafız Ali Efendi
15	Süprüoğlu Camii hatibi	Kayızade Hayri Efendi
16	Vakıf Kahvesi Camii hatibi	Hacı Mehmet Efendi
17	Hacı Ahmet Kahvesi Camii hatibi	Selinzade İsmail Efendi
18	Bakkallar Kahvesi Camii hatibi	Bacaksız Oğlu Mehmet Efendi
19	İncirli Kahve Camii hatibi	Mercanzade Süleyman Efendi
20	Gökkubbeli Kahve Camii hatibi	Kadir Hoca Oğlu Molla Mehmet Efendi
21	Kadı Kahvesi Camii hatibi	Hacı Ömer Hafız Efendi
22	Çeçe Kahvesi Camii hatibi	Hacı Tahir Efendi
23	Cevizli Kahve Camii hatibi	Sünnetçizade Hacı Hasan Efendi
24	Bayır Karyesinde Hacı Ali Ağa Camii imamı	İsmail Kâhya Oğlu Molla Mehmet Efendi
25	Bayır Karyesinde Hacı Kerim Ağa Camii imamı	Kocabıyık Oğlu Molla Mehmet Efendi

26	Bayır Karyesinde Hacı Kerim Ağa Camii hatibi	Hacı Kerim Oğlu Hüseyin Efendi
27	Cedid Karyesinde Kara Kadı Camii hatibi	Molla Mehmet Efendi
28	Kozağaç Karyesinde cami hatibi	İsmail Oğlu Mustafa Efendi
29	Gazeller Karyesinde cami hatibi	Kozluoğlu Halil Efendi
30	Fadıl Karyesinde cami hatibi	Molla Durmuş Efendi
31	Kafaca Karyesinde cami hatibi	Abdurrahman Oğlu Ali Efendi
32	Pisi Karyesinde Hoca Camii imamı	Karaovalı İsmail Efendi
33	Dirgeme Karyesinde cami hatibi	Hacı Mestan Oğlu Molla Mehmet Efendi
34	Taşlı Karyesinde cami hatibi	Hacı Yusuf Oğlu Mehmet ali Efendi
35	Kenzile Karyesinde cami hatibi	Hacı Mehmet Efendi Oğlu Ali Efendi
36	Berdibek Karyesinde cami hatibi	Molla Hüseyin Oğlu Hüseyin Efendi
37	Belenye Karyesinde Yeni Camii hatibi	Ali Efendi Oğlu Ali Efendi
38	Kuzluk Karyesinde cami imamı	Aylakoğullarından Hasan Efendi
39	Kuzluk Karyesinde cami hatibi	Habip Oğlu Molla Hüseyin Efendi
40	Bozyer Çukur Camii hatibi	Ömer Efendi Oğlu Molla Ömer Efendi
41	Yaraş Karyesinde cami hatibi	Yusuf Efendi Oğlu Mahmut Efendi
42	Kesre Karyesinde cami imamı	Durmuş Oğlu Molla Mustafa Efendi
43	Kesre Karyesinde cami hatibi	Hatip Oğlu Tahir Efendi
44	Ula'da Müftü Camii imam ve hatibi	Karabaşzade Hafız Hüseyin Efendi
45	Ula'da Hacı Ali Ağa Camii imamı	Hafız Mehmet Ali Efendi
46	Ula'da Hacı Ali Ağa Camii hatibi	Osman Zekai Efendi
47	Ula'da Koçar Camii imamı ve hatibi	Şeyh Muhsin Hafız Efendi
48	Ula'da Cami-i Kebir imamı	Osman Zekai Efendi
49	Ula'da Cami-i Kebir hatibi	Osman Efendi Oğlu Hüseyin Efendi
50	Ula'da Dalkavak Mescidi imamı	Kanatzade Halilibrahim Efendi
51	Ula'da Sarı Kadı Mescidi imamı	Deli Kadir Oğlu Durmuş Efendi
52	Ula'da Emrullah Mescidi imamı	Şeyh Oğlu Mustafa Efendi
53	Karaböğürtlen Darıözü Camii hatibi	Hacı Hatip Oğlu Hafız Mustafa Efendi
54	Karaböğürtlen Sarayyanı Camii imamı	Yakupoğulları'ndan Mehmet Oğlu Mehmet Efendi
55	Karaböğürtlen Medrese Camii hatibi	Mehmet Vasfi Efendi
56	Kızılyaka Camii hatibi	Ali Efendi Oğlu Durmuş Efendi
57	Gökcek Çakmak Camii hatibi	Hacı Nasuh Oğlu Mehmet Efendi
58	Gökcek Karye Camii	Küçük İbrahim Oğlu Ömer Efendi

59	Gülağzı Hacı Ali Ağa Camii hatibi	Müftü Bekir Efendi Hafidi Ali Rıza Efendi
60	Kayra Camii hatibi	Hacı İbrahim Oğlu Ali Efendi
61	Akçapınar Camii hatibi	Hacı Osman Oğlu Mehmet Efendi
62	Armutçuk Camii hatibi	Hacı Osman Oğlu Hacı Kadir Efendi
63	Yerkesik yeni Mescit imamı	Datçalıoğlu Ahmet Efendi
64	Fazılca Hacı Halil Camii hatibi	Hacı Halil Oğlu Molla Hüseyin Efendi
65	Gerit Ali Baş Camii hatibi	Hatip Oğlu Molla İbrahim Efendi
66	Gerit Hacı İmam Camii hatibi	Molla Hasan Oğlu Tahir Efendi
67	Kırık Ömer Han Camii hatibi	Emir Ahmet Oğlu Salih Efendi
68	Hacı Bayramlar Camii imamı	Hacı Durmuş Oğlu Molla Mehmet Efendi
69	Bencik Kozacı Camii hatibi	Durmuş Ali Oğlu Molla Şakir Efendi
70	Zeytin Köyü Camii hatibi	Hacı Mehmet Oğlu Mehmet Efendi
71	Hacı Bayramlar Hacı Ali Molla Camii hatibi	Kara İsa Oğlu Mehmet Efendi
72	Hacı Veliler Camii imamı ve hatibi	Mehmet Efendi Oğlu Hüseyin Efendi
73	Hacı Bayramlar Türbe Camii imamı	Hacı Ömer Efendi Oğlu Molla Hüseyin Efendi
74	Ahiköy Aşağı Camii hatibi	Molla Fettah Oğlu Fettah Efendi
75	Ahiköy Yukarı Camii imamı ve hatibi	Hafız Azam Efendi
76	Ahiköy Pazar Camii imamı	Abdi Oğlu İbrahim Efendi
77	Şahinler Abdullah Ağa Camii hatibi	Abdullah Ağazade Mehmet Efendi
78	Şahinler Abdullah Ağa Camii imamı	Yavaşca Oğlu Molla Mehmet Efendi
79	Bencik Karacaahmet Camii hatibi	Mehmet Efendizade Ömer Efendi
80	Gevenes Bağyakası Camii hatibi	Hacı Halil Oğlu Ramazan Efendi
81	Çatakbağyaka Camii hatibi	Molla Hüseyin Oğlu Salih Efendi
82	Kapıbağ Hacı Salih Efendi Camii hatibi	Hacı Yusuf Oğlu Hüseyin Efendi
83	Gevenes Hacı Mehmet Camii hatibi	Burdurlu Hafız Avni Efendi
84	Akgedik Camii hatibi	Hacı Hüseyin Oğlu Mehmet Efendi
85	Şeref Deştin Deresi Camii hatibi	Sarı Mustafa Oğlu Molla Muhsin Efendi
86	Nebi Hacı Derviş Ağa Camii hatibi	Hacı Abdi Oğlu Ahmet Efendi
87	Elmacık Kavak Camii hatibi	Çoban Oğlu Molla Mehmet Efendi
88	Elmacık Hacı Ali Ağa Camii hatibi	Kırıkçı Oğlu Molla Mehmet Efendi
89	Kadı İmran Camii imamı ve hatibi	Şeyh Ali Oğlu Mustafa Efendi
90	Madenler Camii imamı	Süleyman Oğlu Hasan Efendi

91	Madenler Camii hatibi	Hacı Ali Oğlu Ahmet Abid Efendi
92	Karakuyu Camii hatibi	Muhsin Efendi Oğlu Muhsin Efendi
93	Genek Hacı Fettah Camii imamı ve hatibi	Abdül Fettah Oğlu Osman Efendi
94	Genek Hacı Hasan Camii hatibi	Molla İsmail Oğlu Molla İsmail Efendi
95	Çavdır Abdülfeza Camii imamı	Osman Efendi Oğlu Emin Efendi
96	Haşimler Camii imamı ve hatibi	İsmail Oğlu Yusuf Efendi
97	Kurucaova Hacı Paşalar Camii hatibi	Mehmet Emin Oğlu Mehmet Salih Efendi
98	Kurucaova Karye Camii hatibi	Hacı Süleyman Oğlu Molla Abdullah Efendi
99	Mesevle Derebağ Camii imamı ve hatibi	Hacı İsmail Oğlu Mehmet Efendi
100	Mesevle Karye Camii hatibi	Molla Ali Oğlu Molla Mustafa Efendi
101	Mesevle Hacı İbrahim oğlu Camii hatibi	Hüseyin Oğlu Molla Hüseyin Efendi
102	Mesevle Zeynelabidin Camii hatibi	Hacı Ömer Oğlu Hacı Molla Ömer Efendi
103	Mesken Ömer Ağa Camii imamı ve hatibi	Hacı Mehmet Oğlu Eyüp Efendi
104	Leyne Müezzinler Camii imamı	Hacı Hüseyin Efendi Oğlu Mustafa Efendi
105	Leyne Müezzinler Camii hatibi	Hacı Mahmut Efendi Oğlu Hacı Mehmet Efendi
105 kişidir.		
Bu defter, 14 Eylül 1925 tarihinde vilayete sunulan 109 numaralı müzekkerenin ekidir. 14 Eylül 1925		

3. Muğla Müftülüğünün İbadethaneler, Görevler, Görevlere Ait Menkul ve Gayrimenkullere İlişkin Hazırladığı Cetveller

Diyanet İşleri Başkanlığı, ibadethaneler, kadro düzenlemeleri ve dini görev yapan tüm personelle ilgili çalışmalarını yoğunlaştırmış, Osmanlıdan devralınmış ibadethane, personel ve maaş dengesizliği gibi sorunları da gidermek üzere müftülüklerden ayrıntılı bir envanter ve tasnif çalışması talebinde bulunmuştur.

Müftülüklerden, cami ve mescitlerin bulunduğu mahaller, sınıfları, ebatları, ibadete açık olup olmadıkları, kapalı olanların kapanma nedenleri, müstahdem, imam, hatip, kayyum gibi görevlilerinin maaş ve ücretleri, görevlere ait menkul ve gayr-ı menkullerin miktarı, civarlarında bulunan diğer camilere mesafeleri, minarelerin ve şerefelerinin sayıları, inşa tarihleri, Cuma ve Bayram namazı kılınıp

kılınmadığı, görevlilerin maaşlarının nereden ödendiği gibi soruların cevaplarının yer aldığı cetveller hazırlayıp göndermelerini istemiştir (Temel 2010 31).

Başkanlık tarafından 25 Temmuz 1925 tarihinde Muğla Müftülüğüne gönderilen tahriratta, istenen bilgilerin 4 cetvele ne şekilde kaydedilmesi gerektiğine ilişkin açıklamada bulunulmuştur.

Tahrirata göre nahiye merkezlerindeki camiler diyanet kadrosunda mevcut, tahsisatı da diyanet bütçesine dâhil ise 2 no'lu cetvele merkezdeki camilerden sonra, tahsisatı yoksa 4 no'lu cetvele kaydedilecektir.

Köyde mevcut ve hademesi Mal Sandığı'ndan vazife alan camiler tasnife tabi olmadığından 2 no'lu cetvele nahiye camilerinden sonra yazılacak ve daha sonra 4. deftere nakledilecektir.

Sayfiyedeki camiler, yaz günlerinde açık ise köy cami cetveline, bütün yıl açık ise 1 no'lu cetvele, kadroya dâhil maaş ve tahsisatı varsa 2 no'lu cetvele yazılacaktır BCA 51/13.116.1.

Muğla merkeziyle, merkez ilçeye bağlı nahiye ve köylerdeki cami ve mescitlerin kaydedildiği cetveller şunlardır:

Tablo 2 Camilerin Sınıflarıyla İlgili 1 No'lu Cetvel (BCA, 51/13.116.3, Lef.1; Temel 2010: 32)

Sıra No	Cami ve mescidin ismi varsa diğer ismi	Sınıfı	Mülâhazat
1	Şeyh Bedreddin Cami-i Şerifi	1	1. sınıf camilerin hizmetleri ikişer imam, birer hatip, birer müezzin ve birer kayyumdur. 2. sınıf camilerin hizmetleri birer imam, birer hatip, birer müezzin ve birer kayyumdur. 3. sınıf cami ve mescitlerin imamet ve hitabet hizmetleri bir, müezzinlik ve kayyumluk hizmetleri de
2	Cami-i Kebir nam-ı diğer Elvan Bey Camii	1	
3	Pazar Camii nam-ı diğer Hacı Piri	2	
4	Kurşunlu Camii nam-ı diğer Şeyh Şecaaddin	1	
5	Kurbanzade Camii	2	
6	Hoca Mescidi nam-ı diğer Hacı Hüseyin ve Hacı Mehmed Mescidi	3	
7	Osman Bey Mescidi nam-ı diğer Mahmudzade Medrese Mescidi	3	
8	Hatice Hatun Camii nam-ı diğer Mestanlar Camii	3	
9	Sekibaşı Camii	2	
10	Selimzade Camii	3	
11	Kavaklı Mescidi nam-ı diğer Bâli Hoca Mescidi	3	
12	Kerameddin Mescidi nam-ı diğer Mehmed Paşa Mescidi	3	
13	Derviş Ağa Camii	3	

14	Debbağhane Mescidi nam-ı diğer Yahya Efendi Mescidi	3	diğer bir kişi tarafından yürütülecektir. Vilayet merkezi olan Muğla Kasabasındaki yirmi camiden üçü 1., dördü 2., onüçü 3. sınıf olarak üç kısma ayrılmıştır.
15	Şahidi Camii nam-ı diğer Hacı Mehmed Ağa Camii	3	
16	Hacı Rüstem Mescidi nam-ı diğer Tüccarzade Mescidi	3	
17	Zorbazzade Camii nam-ı diğer Konakaltı Camii	3	
18	Dibektaş Mescidi nam-ı diğer Hacı Mustafa Mescidi	3	
19	Saburhane Camii nam-ı diğer Osman Efendi Camii	2	
20	Yaka Mescidi	3	

Tablo 3. Camilerin Ebat, konum, İbadete Açık Olup Olmama ve Mimari Durumlarıyla İlgili 2 No'lu Cetvel (BCA, 51/13.116.3, Lef.2; Temel 2010: 33-37)

Sıra no	1	
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Şeyh Bedreddin Cami-i Şerifi	
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	İbadete açık	
Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Tül (Uzunluk)	18
	Arzı (Genişlik)	16,90
Açık olduğu vakitler	Beş vakit açık	
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)	216, 230 ve 474	
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi	Cami-i Kebir, Pazar ve Kurşunlu Camileri	
Caminin mevkii	Şeyh Bedreddin Mahallesi'nde ve çarşı kenarında	
Minarelerinin adedi	1	
Şerefelerinin adedi	1	
İnşa tarihi	Bilinmiyor	
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı	Kılınmakta	
Mülâhazat	Mamur ve müzeyyen olması, merkezde olmakla mevkiiinin şerefi, büyüklüğü ve cemaatinin çokluğu nedeniyle ibka ve esas itihaz olunduğu	

Sıra no	2	
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Cami-i Kebir, nam-ı diğer Elvan Bey Cami-i Şerifi	
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	İbadete açık	

Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Uzunluk	20
	Genişlik	19,50
Açık olduğu vakitler	Beş vakit açık	
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)	142 ve 174	
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi	Şeyh Bedreddin ve Pazar Camii	
Caminin mevkii	Cami-i Kebir Mahallesi'nde ve çarşı kenarında	
Minarelerinin adedi	1	
Şerefelerinin adedi	1	
İnşa tarihi	Bilinmiyor	
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı	Kılınmakta	
Mülahazat	Mevki, büyüklük ve cemaatinin çokluğu nedeniyle ibka olduğu	
Sıra no	3	
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Pazar, nam-ı diğeri Hacı Piri Cami-i Şerifi	
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	İbadete açık	
Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Uzunluk	17
	Genişlik	11,40
Açık olduğu vakitler	Beş vakit açık	
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)	230, 142 ve 194	
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi	Cami-i Kebir, Kurşunlu ve Şeyh Bedreddin Camileri	
Caminin mevkii	Bayezid Mahallesi'nde ve çarşı kenarında	
Minarelerinin adedi	1	
Şerefelerinin adedi	1	
İnşa tarihi	Bilinmiyor	
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı	Kılınmakta	
Mülahazat	Mevki ve cemaatinin çokluğu nedeniyle ibka olduğu	

Sıra no	4
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Kurşunlu, nam-ı diğeri Şeyh Şecaaddin Cami-i Şerifi
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	İbadete açık

Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Uzunluk	23,60
	Genişlik	17,80
Açık olduğu vakitler	Beş vakit açık	
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)	194 ve 216	
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi	Şeyh Bedreddin ve Pazar Camileri	
Caminin mevkii	Emir Küçük Mahallesi'nde ve çarşı kenarında	
Minarelerinin adedi	1	
Şerefelerinin adedi	1	
İnşa tarihi	Bilinmiyor	
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı	Kılınmakta	
Mülâhazat	Mimari durumu, tarihi değeri, mevkii ve cemaatinin çokluğu nedeniyle ibka olduğu	

Sıra no	-	
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Bozüyük Karyesinde Siyami Bey Cami-i Şerifi	
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	Açık	
Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Uzunluk	-
	Genişlik	-
Açık olduğu vakitler	Beş vakit açık	
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)	-	
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi	-	
Caminin mevkii	Köy içinde	
Minarelerinin adedi	1	
Şerefelerinin adedi	1	
İnşa tarihi	Bilinmiyor	
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı	Kılınmakta	
Mülâhazat	-	

Sıra no	-	
Caminin ismi ve nam-ı diğeri	Eskihisar Karyesinde Şaban Ağa Cami-i Şerifi	
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri	Açık	
Ahşap veya kâgir olduğu	Kâgir	
Büyüklüğü	Uzunluk	-

	Genişlik	-
Açık olduğu vakitler		Beş vakit açık
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)		-
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi		-
Caminin mevki		Köy içinde
Minarelerinin adedi		Yıkılmıştır
Şerefelerinin adedi		Yıkılmıştır
İnşa tarihi		Bilinmiyor
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı		Kılınmakta
Mülahazat		-

Sıra no		-
Caminin ismi ve nam-ı diğer		Gibye Karyesinde Bahri Bey Cami-i Şerifi
Halen açık veya kapalı olduğu, kapalı ise nedenleri		Açık
Ahşap veya kâgir olduğu		Kâgir
Büyüklüğü	Uzunluk	-
	Genişlik	-
Açık olduğu vakitler		Beş vakit açık
Civarında bulunan cami ve mescitlere mesafesi (metre)		-
500 metre dâhilindeki cami ve mescidin ismi		-
Caminin mevki		Köy içinde
Minarelerinin adedi		1
Şerefelerinin adedi		1
İnşa tarihi		Bilinmiyor
Cuma ve Bayram namazları kılınıp kılınmadığı		Kılınmakta
Mülahazat		-

**Tablo 4 Camilerdeki Görev Çeşitleriyle İlgili 3 No'lu Cetvel (BCA, 51/13.116.2,
Lef.1; Temel 2010: 38-39)**

Sıra no	Caminin İsmi	Vazifenin Nevi	Maaşı		Tahsisat-1 Fevkaladesi		Mülahazat
			Lira	Kuruş	Lira	Kuruş	
1	Muğla'da Şeyh Bedreddin Cami-i Şerifi	Hitabet	2		9		
2	Muğla'da Cami-i Kebir	İmamet	3		12		
2	Muğla'da Cami-i Kebir	Hitabet	2	50	10	50	
2	Muğla'da Cami-i Kebir	Müezzinlik	2		9		
2	Muğla'da Cami-i Kebir	Kayyumluk	2		9		
3	Pazar Camii	Müezzinlik	2		9		
4	Kurşunlu Camii	İmamet	3		12		
4	Kurşunlu Camii	Hitabet	2		9		
4	Kurşunlu Camii	Müezzinlik	2		9		
4	Kurşunlu Camii	Kayyumluk	2		9		
4	Bozüyük Karyesinde Siyami Bey Camii	İmamet	2		9		Bu dört vazife daha önce bir zat uhdesinde iken istifa nedeniyle boşalmıştır. İstekli çıktığında imametle hitabet birleştirilerek bir kişiye, müezzinlik-le kayyumluk
4	Bozüyük Karyesinde Siyami Bey Camii	Hitabet	2		9		
4	Bozüyük Karyesinde Siyami Bey Camii	Müezzinlik	2		9		

4	Bozüyük Karyesinde Siyami Bey Camii	Kayyumluk	2		9		birleştirilerek başka bir kişiye tevcih edilecektir.
4	Eskihisar Karyesi Şaban Ağa Cami-i Şerifi	İmamet ve Kayyumluk	3		12		
4	Eskihisar Karyesi Şaban Ağa Cami-i Şerifi	Hitabet	2		9		
4	Eskihisar Karyesi Şaban Ağa Cami-i Şerifi	Müezzinlik	2		9		
4	Gibye Karyesinde Bahri Bey Camii	İmamet	2		9		Bu dört görevden imamet, müezzinlik ve kayyumluk bir kişi uhdesinde, hitabet ise başka bir zat uhde-sinde bulunmaktadır.
4	Gibye Karyesinde Bahri Bey Camii	Hitabet	2		9		
4	Gibye Karyesinde Bahri Bey Camii	Müezzinlik	2		9		
4	Gibye Karyesinde Bahri Bey Camii	Kayyumluk	2		9		

Tablo 5 Camilerdeki Görevlere Tahsis Edilen Menkul ve Gayrimenkul Kaynaklarla İlgili 4 No'lu Cetvel (BCA, 51/13.116.2, Lef.2; Temel 2010: 40-51).

Sıra No	Cami ve Mescidin ismi	Mülahazat
1	Karabağlar nam sayfiyede Tozlu Kahve Cami-i Şerifi	Müstahdemlerin maaşı, ücreti, vesairesi varsa bu hanede izah olunacaktır. Cuma ve Bayram namazı kılınır.
2	Karabağlar nam sayfiyede Ayvalı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır, hitabet için müstemilatıyla beraber bir bab yayla kahvehanesi olduğu
3	Karabağlar nam sayfiyede Kâhya Oturağı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
4	Karabağlar nam sayfiyede Süpüroğlu Kahvesi civarında Kavaklı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabet için bir kıtada 80 dönüm tarlası olduğu
5	Karabağlar nam sayfiyede Vakıf Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
6	Karabağlar nam sayfiyede Cihan Beğendi Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
7	Karabağlar nam sayfiyede Hacı Ahmed Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
8	Karabağlar nam sayfiyede Elmalı Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 100 lira nukut-u mevkutesi olduğu
9	Karabağlar nam sayfiyede Bakkallar Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
10	Karabağlar nam sayfiyede Yamalı Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 lira nukut-u mevkutesi olduğu
11	Karabağlar nam sayfiyede İncirli Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
12	Karabağlar nam sayfiyede Berberler Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu

13	Karabağlar nam sayfiyede Gök kubbe Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin bir kıtada 6 dönüm tarlası olduğu
14	Karabağlar nam sayfiyede Kadı Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 3 dönüm tarlası olduğu
15	Karabağlar nam sayfiyede Kır Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
16	Karabağlar nam sayfiyede Çeçe Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
17	Karabağlar nam sayfiyede Cevizli Kahvesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
18	Cedid Karyesinde Kara Kadı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabet için 25 dönüm miktarı tarlası olduğu
19	Geri Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 3 kıtada 200 dönüm tarlası olduğu
20	Düğerek Karyesi Reyhan Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet ve hitabetin 40 lira nukut-u mevkutesi olduğu
21	Düğerek Karyesi Yukarı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
22	Yaraş Karyesi Orta Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 3 dönüm tarlası olduğu
23	Yaraş Karyesi Soda Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 10 lira nukut-u mevkutesi olduğu
24	Yaraş Karyesi Kurtlar Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
25	Yaraş Karyesi Çubuk Kürü Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet in 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
26	Dere Karyesi Möndüme Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 25 lira nukut-u mevkutesi olduğu
27	Dere Karyesi Yemişen Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
28	Muratlar Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 dönüm tarlası olduğu
29	Taşlı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 8 dönüm tarlası olduğu
30	Gazeller Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır imiş ise de yıkılmıştır. Hitabetin yedi dönüm palamutluğu olduğu
31	Fazıl Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.

32	Bozyer Karyesi Belenarmut Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
33	Kozluk Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
34	Zağra Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
35	Kesre Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
36	Belenye Karyesi Atik Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
37	Belenye Karyesi Cedid Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
38	Berdibek Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
39	Kenzile Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
40	Kozağaç Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 100 lira nukut-u mevkutesi olduğu
41	Bayır Karyesi Hacı Ali Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 20 dönüm tarlası ve 30 lira nukut-u mevkutesi olduğu
42	Bayır Karyesi Hacı Kerim Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 1 bab dükkân ve 1 bab kahvehanesi olduğu
43	Kafaca Karyesi Hacı Mehmed Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 120 ve hitabetin 25 dönüm tarlası olduğu
44	Kafaca Karyesi sayfiyesi olan Gölyeri Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
45	Pisi Karyesi Hoca Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 80, Hitabetin 50, Müezzinliğin 24, Kayyumluğun 2 dönüm tarlası olduğu
46	Pisi Karyesi Hacı Hüseyin Ağa Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
47	Dirgeme Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
Gökabad Nahiyesi		
48	Ula Kasabası'nda Müftü veya Hüsam Reis Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet ve hitabetin 40 dönüm tarlası, müezzinlik ve kayyumluğun 3 bab dükkânı olduğu
49	Ula Kasabası'nda Hacı Ali Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet ve müezzinliğin 40, hitabetin 12 dönüm tarlası olduğu

50	Ula Kasabası'nda Koçar Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet, hitabet, müezzinlik ve kayyumluğun 60 dönüm tarlası olduğu
51	Ula Kasabası'nda Atik veya Kebir Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 30, hitabetin 10 dönüm tarlası olduğu
52	Ula Kasabası'nda Dalkavak Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 18 dönüm tarlası olduğu
53	Ula Kasabası'nda Sarı kadı Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 10 dönüm tarlası olduğu
54	Ula Kasabası'nda Müftüler Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 5 dönüm tarlası olduğu
55	Ula Kasabası'nda Emrullah Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 40 dönüm tarlası olduğu
56	Ula Kasabası'nda Tekkeönü Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 28 dönüm tarlası olduğu
57	Gülağzı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 10 lira nukut-u mevkutesi olduğu
58	Gökabad Karyesi İskele Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
59	Gökabad Karyesi Akçapınar Mahallesi Ferhenk Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 lira nukut-u mevkutesi olduğu
60	Gökabad Karyesi Ferik Mahallesi Ömerhan Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 40 dönüm tarlası olduğu
61	Karaböğürtlen Karyesi Medrese Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
62	Karaböğürtlen Karyesi Darıözü Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 50 dönüm tarlası olduğu
63	Karaböğürtlen Karyesi Sarayyanı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 10 dönüm tarlası olduğu
64	Kızılyaka Karyesi Şiştî Ali Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 2 kıta tarlası olduğu
65	Kızılyaka Karyesi Yılanlık Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
66	Kayra Karyesi Oyro Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
67	Çiçekli Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
68	Armutçuk Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 10 dönüm tarlası olduğu
69	Gölcük Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 dönüm tarlası olduğu

70	Gölcük Karyesi Çakmak Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 16 dönüm bağı olduğu
71	Gölcük Karyesi Akçam Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet ve hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
Denizabad Nahiyesi		
72	Yerkesik Kasabası Kabasakal Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Tevliyet, imamet, hitabet, müezzinlik, kayyumluk ve vaizliğin 24 kıtada 255 dönüm tarlası olduğu
73	Yerkesik Kasabası Yeni Mescid-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
74	Yerkesik Kasabası Balık Mescid-i Şerifi	Yıkılmıştır.
75	Yenice Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 2 dönüm tarlası olduğu
76	Kuyucak Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
77	Kıran Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
78	Gerit Karyesi Ali Baş Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
79	Çatakbağyaka Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 50 dönüm tarlası olduğu
80	Denizabad Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet, hitabet, müezzinlik ve kayyumluk cihetlerinin 300 dönüm tarlası olduğu
81	Fazlıca Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
82	Çiftlik Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
Bozöyük Nahiyesi		
83	Ahiköy Kasabası Pazar Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
84	Ahiköy Kasabası Yukarı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
85	Ahiköy Kasabası Aşağı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
86	Şahinler Karyesi Abdullah Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 100 lira nukut-u mevkutesi, hitabetin 1 bab dükkâmı bulunduğu
87	Eskihisar Karyesi Şaban Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Başkanlık bütçesinden imametle beraber kayyumluğun 3, hitabetin 2, müezzinliğin 2 lira vazife-i asliyeleri olduğu

88	Cazgırlar Dere Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 30 lira nukut-u mevkutesi olduğu
89	Bencik Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 35 dönüm tarlası olduğu
90	Gevenes Bağyaka Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
91	Gevenes Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet, hitabet ve müezzinlik ve kayyumluğun 265 dönüm tarlası olduğu
92	Karakuyu Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet 100 lira nukut-u mevkutesi, hitabetinin 100 dönüm tarlası olduğu
93	Karakuyu Karyesi Tınaz Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 dönüm tarlası olduğu
94	Girenizler Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 70 lira nukut-u mevkutesi olduğu
95	Bozüyük Karyesi Siyami Bey Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet ve hitabetinin 4, müezzinlik ve kayyumluğunun 4 lira vazife-i asliyeleri olup Başkanlık bütçesinden verilmekte olduğu
96	Kapıbağ Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 lira nukut-u mevkutesi olduğu
97	Akgedik Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
98	Akgedik Karyesi Zorbaz Çiftliği Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 11 dönüm tarlası olduğu
99	Şeref Karyesi Merkez Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 24 lira nukut-u mevkutesi olduğu
100	Şeref Karyesi Destin Deresi Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 25 lira nukut-u mevkutesi olduğu
101	Şeref Karyesi Alaşar Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
102	Bozarmut Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
103	Madenler Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
104	Nebi Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet, hitabet, müezzinlik ve kayyumluğun 730 dönüm tarlası olduğu
105	Elmacık Karyesi Hacı Ali Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
106	Elmacık Karyesi Kavak Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu

107	Kadı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
108	Kaplancık'la beraber Kafaca Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
Turgut Nahiyesi		
109	Leyne Kasabası İlyas Bey Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Tevliyet, imamet, hitabet, müezzinlik ve kayyumluğun 355 dönüm tarlası ve 2 bab dükkânı olduğu
110	Leyne Kasabası Müezzinler Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
111	Gibye Karyesi Bahri Bey Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmamet, hitabet, müezzinlik ve kayyumluktan her birinin Başkanlık bütçesinden ikişer lira vazife-i asliyeleri olduğu
112	Kozağacı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
113	Zeytin Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 sak zeytin ağacı olduğu
114	Katrancı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
115	Türbe Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
116	Hacı Bayramlar Karyesi Hacı Bayram Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
117	Hacı Bayramlar Karyesi Hacı Ali Molla Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
118	Hacı Veliler Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 lira nukut-u mevkutesi olduğu
119	Hisarardı Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
Kavaklıdere Nahiyesi		
120	Kavaklıdere Kasabası Çarşı Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
121	Kavaklıdere Kasabası Tekke ve Zeynelabidin Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
122	Kavaklıdere Kasabası Hacı Hasan Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
123	Kavaklıdere Kasabası Hacı İbrahim oğlu Mustafa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.

124	Kavaklıdere Kasabası Kanyaş Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
125	Kavaklıdere Kasabası Sarıbayır Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
126	Nebiler Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
127	Genek Karyesi Abdülfettah Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
128	Genek Karyesi Büyük Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
129	Bellibol Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. İmametın 10 lira nukut-u mevkutesi, hitabetin 12 kıtada 47 dönüm tarlası olduğu
130	Mesevle Karyesi Karye Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
131	Mesevle Karyesi Derebağı Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 15 lira nukut-u mevkutesi olduğu
132	Çavdır Karyesi Abdülğaffar Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
133	Güre Karyesi Cami-i şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
134	Haşmetler Karyesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 20 lira nukut-u mevkutesi olduğu
135	Kurucaova Karyesi Hacı Paşalar Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 220 dönüm tarlası olduğu
136	Kurucaova Karyesi Hacı Abdullah Mahallesi Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
137	Madran Karyesi Hanaydere Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.
138	Mesken Karyesi Ömer Ağa Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır. Hitabetin 50 sak zeytin ağacı olduğu
139	Mesken Karyesi Hacı Hasan Cami-i Şerifi	Cuma ve Bayram namazı kılınır.

Muğla Müftülüğü tarafından hazırlanan cetveldən, atanmış görevli sayılarını dikkate alındığında Şeyh Bedrettin, Elvan Bey ve Kurşunlu camilerinin 1. sınıf, Pazar, Kurbanzade ve Saburhane camilerinin 2. sınıf, diğer tüm camilerin de 3. sınıf olarak tescil edildiği anlaşılmaktadır. Kasaba merkeziyle nüfusu yoğun olan

köylerdeki bazı camiler beş vakit ibadete açık olduğu halde çoğu camide sadece Cuma ve bayram namazları kılınmıştır. Genellikle kâgir yapılardan oluşan binaların bir kısmının minarelerinin veya binanın tamamının yıkıldığı, bazılarının tamire muhtaç olduğu kayda geçirilmiştir. Bazı camilerde imamlıkla hatiplik, müezzinlikle kayyumluk birleştirilerek iki ayrı kişiye, bazılarında imamlık, müezzinlik ve kayyumluk birleştirilerek bir kişiye tevdi edilmiştir BCA, 51/2.7.22 Bozüyük Siyami Bey Camii'nde olduğu gibi dört görevin bir kişinin uhdesinde olduğu nadir örnekler olsa da isteklisi çıktığı takdirde görevlerin ayrılarak tevcih edilebileceği de cetvelde belirtilmiştir.

4. Sonuç

Cami ve mescitlerle ilgili olarak yapılan ayrıntılı envanter çalışması başkanlığın hizmet, personel, ibadethane vb. konularda izleyeceği politikalara da önemli katkı sunmuştur. Eski olması, yerleşim yerlerinden uzak kalması gibi nedenlerle görev dışı kalmış cami ve mescitler tescilden düşülmüş, mevki, büyüklüğü, mamurluğu, cemaatinin çokluğu gibi özellikleriyle Şeyh Bedrettin, Elvan Bey, Kurşunlu gibi camiler de esas olarak kabul edilmiştir.

İmamlık, hatiplik, müezzinlik ve kayyumluk görevlerinin tümüne merkezi bütçeden tahsisat ayrılmamakla birlikte köy ve mahalle cami ve mescitlerindeki görevlerin tamamına menkul veya gayrimenkul kaynak tahsis edilmiştir. Bu kaynak nakit para olabileceği gibi kahvehane, tarla, üzüm bağı, palamutluk, zeytin ağacı ve dükkândan oluşmakta, Eskihisar Şaban Ağa Camiinde olduğu gibi merkezi bütçe tahsisatıyla birlikte aynı anda gayrimenkulü olan görevler de bulunmaktadır. Tarlaların büyüklüğü iki dönüm ile 730 dönüm arasında değişmektedir. Örneğin Denizova Köyü Camiindeki dört görev için 300 dönüm, Leyne İlyas Bey Camii için 355 dönüm tarla ve iki dükkân, Nebi Köyü Camii'ndeki dört görev için 730 dönüm tarla tahsis edilmiştir. Görevlere tahsis edilen miktar da eşit olmayıp göreve göre değişmektedir. Mesela Pisi karyesindeki Hoca Camii'nin imamlığına 80, hatipliğine 50, müezzinliğine 24, kayyumluğuna 2 dönüm tarla, Ula'daki Müftü Camii'nin imamlık ve hatipliğine 40 dönüm tarla, müezzinlik ve kayyumluğuna üç dükkân tahsis edilmiştir.

İbadethaneler ve din görevlileriyle ilgili olarak yapılan bu tespit, tescil ve düzenlemeler, din hizmetlerinin niteliğinin ve din görevlilerinin toplum nezdindeki saygınlığının artmasına katkıda bulunmuştur.

Kaynakça

BCA, 30.10/26.149.9.

BCA; 51.48/13.114.5.

BCA, 51.48/13.114.43.

BCA, 51/13.116.2, Lef.1

BCA, 51/13.116.2, Lef.2

BCA, 51/13.116.3, Lef.1

BCA, 51/13.116.3, Lef.2

BCA, 51/2.7.22

BCA, 51/2.12;

BCA, 51/2.1.37.

BCA, 51.48/13.11.42

Buyrukçu, Ramazan (1995), *Din Görevlisinin Mesleğini Temsil Gücü*, Ankara.

Temel, Mehmet (2010), *Atatürk Dönemi Din Hizmetleri*, Ankara.

https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc002/kanuntbmmc002/kanuntbmmc00200429.pdf. Erişim tarihi. 26.07.2023.